

Ανεμοπετάλιο

Τόμ. 4, Αρ. 4 (2025)

4ο Τεύχος Ανεμοπετάλιο

Εργαστήριο Φιλαναγνωσίας: «Ένας κόσμος στα πόδια μου»

Γεωργία Τζήλου, Έλενα Καλαφάτη

doi: [10.12681/anem.40181](https://doi.org/10.12681/anem.40181)

Copyright © 2025, Γεωργία Τζήλου, Έλενα Καλαφάτη

Άδεια χρήσης [##plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.license.cc-by-nc-nd4##](https://plugins.generic.pdfFrontPageGenerator.front.license.cc-by-nc-nd4##).

Εργαστήριο Φιλαναγνωσίας: «Ένας κόσμος στα πόδια μου»

Γεωργία Τζήλου¹ Έλενα Καλαφάτη²

¹Νηπιαγωγός, M.ed – Διευθύντρια 2ου Νηπιαγωγείου Μεσσήνης
tzilou_g@yahoo.gr

²Νηπιαγωγός
elenaki.kal91@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται ο σχεδιασμός, η πραγματοποίηση και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων ενός εργαστηρίου, που έλαβε χώρα στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας, κατά το Γ' τρίμηνο του έτους 2023-2024, στο πλαίσιο της Καλοκαιρινής Εκστρατείας Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος με τίτλο «Από τη γη στον ουρανό, μαθαίνω, σκέφτομαι, ζω...». Το εργαστήριο περιλαμβάνει μία σειρά από δραστηριότητες προσφέροντας στα παιδιά μια μοναδική ευκαιρία να συμμετάσχουν σε ποικίλες δραστηριότητες φιλαναγνωσίας και δημιουργικής μάθησης. Σκοπός είναι η διαμόρφωση ενός μαθησιακού περιβάλλοντος ανοιχτού και ευέλικτου με εκπαιδευτικές πρακτικές και ιδέες για την επιλογή ή και τον σχεδιασμό υλικού, προς αξιοποίηση, κατά το δυνατόν στο πλαίσιο της Βιβλιοθήκης. Τα αποτελέσματα από την πραγματοποίηση του εν λόγω εκπαιδευτικού εργαστηρίου ήταν ιδιαίτερα ενθαρρυντικά για μελλοντικές και ανάλογες δράσεις, γι' αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει αφορμή για την ένταξη στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας ανάλογων εκπαιδευτικών δράσεων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ανάπτυξη της φιλαναγνωσίας μπορεί να προσφέρει χαρά και απόλαυση στον αναγνώστη. Ωστόσο, η αγάπη για τα βιβλία δεν είναι κάτι έμφυτο, αλλά αναπτύσσεται μέσω μιας συνεχούς και συνειδητής εκπαιδευτικής διαδικασίας που ξεκινά από πολύ νεαρή ηλικία, χωρίς καταναγκασμό ή υποχρέωση. Από τους πρώτους μήνες της ζωής, η αγάπη για το βιβλίο καλλιεργείται κυρίως μέσω του παραδείγματος των γονέων (Γιαννικοπούλου, 1998).

Καθώς το παιδί μεγαλώνει και αρχίζει να διαμορφώνει τις δικές του συνήθειες, η βιβλιοθήκη έρχεται να παίξει καθοριστικό ρόλο σε αυτήν την πορεία. Αποτελεί έναν εξαιρετικά σημαντικό χώρο, καθώς προσφέρει σε όλα τα παιδιά την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με τη γνώση και να ανακαλύψουν τον κόσμο των βιβλίων. Μπορεί επίσης να υποστηρίξει το σχολείο στην προσπάθειά του να μειώσει τις ανισότητες που προκύπτουν από οικονομικούς ή μορφωτικούς περιορισμούς, προσφέροντας ίσες ευκαιρίες σε παιδιά από μη προνομιούχα κοινωνικά περιβάλλοντα (Μαραγκουδάκη, 1994 & Γιαννικοπούλου, 1998).

Για να είναι αποτελεσματική, η βιβλιοθήκη πρέπει να είναι φωτεινή, ήσυχη, αισθητικά ευχάριστη και προσβάσιμη. Επιβάλλεται να προσφέρει ένα ήρεμο περιβάλλον που ενθαρρύνει την ανάγνωση και να καλύπτει τις πληροφοριακές, εκπαιδευτικές και ψυχαγωγικές ανάγκες των παιδιών (Βασιλείου, 2020). Η φιλιαναγνωσία, δηλαδή η περιπλάνηση ανάμεσα στα ράφια για να επιλέξει κανείς βιβλία που του κεντρίζουν το ενδιαφέρον, ενισχύει την κριτική σκέψη και την προσωπική αντίληψη του αναγνώστη (Βασιλείου, 2020). Όπως αναφέρει ο Healy (2019), η φιλιαναγνωσία επιτρέπει την εξερεύνηση μεγάλου όγκου πληροφοριών σε σύντομο χρόνο, προάγοντας την ευρύτερη γνώση χωρίς πίεση ολοκλήρωσης.

Οι βιβλιοθήκες ενθαρρύνουν την φιλιαναγνωσία μέσα από φιλόξενους χώρους και ευρύ φάσμα υλικού. Η χρήση τεχνολογικών εργαλείων, όπως οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι και τα ψηφιακά βιβλία, διευρύνει τις δυνατότητες πρόσβασης και ενθαρρύνει την ελεύθερη εξερεύνηση της γνώσης (Smith, 2021).

Επιπλέον, η συμμετοχή εθελοντών εκπαιδευτικών σε δράσεις φιλιαναγνωσίας εντός των βιβλιοθηκών προσφέρει μια πολύτιμη ευκαιρία για ενίσχυση της εκπαιδευτικής εμπειρίας. Οι εθελοντές, με την εμπειρία και την παιδαγωγική τους δεξιότητα, βοηθούν τα παιδιά να ανακαλύψουν τη χαρά της ανάγνωσης με δημιουργικό τρόπο, ενθαρρύνοντάς τα να εκφράσουν τις σκέψεις τους και να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη (Smith & Elkins, 2020).

Συνολικά, η φιλιαναγνωσία είναι κρίσιμη για την καλλιέργεια της αγάπης για το διάβασμα και την πνευματική ανάπτυξη. Ενθαρρύνει την αυτονομία του αναγνώστη και την προσωπική αλληλεπίδραση με τον κόσμο της γνώσης. Σε αυτό το πλαίσιο, το άρθρο παρουσιάζει τις δράσεις ενός εργαστηρίου στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας, που προωθεί την φιλιαναγνωσία και την εξερεύνηση του κόσμου των βιβλίων.

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Το παρόν εργαστήριο με τίτλο «Ένας κόσμος στα πόδια μου», μέρος της Καλοκαιρινής Εκστρατείας Ανάγνωσης και Δημιουργικότητας της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος με τίτλο «Από τη γη στον ουρανό, μαθαίνω, σκέφτομαι, ζω...» που διοργανώθηκε από τη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας, αξιοποιεί εκπαιδευτικό υλικό με θέμα τα ζώα που ζουν κάτω από το έδαφος στο θεματικό πεδίο της γλώσσας και επικοινωνίας με σκοπό τη γνωριμία των παιδιών με τον κόσμο των βιβλίων. Παράλληλα, ενθαρρύνουν τα παιδιά να ανακαλύψουν τη χαρά της ανάγνωσης μέσα από διαδραστικές και δημιουργικές δραστηριότητες. Μέσω αυτών των πρωτοβουλιών, οι συμμετέχοντες όχι μόνο έρχονται σε επαφή με τη λογοτεχνία αλλά αναπτύσσουν και δεξιότητες όπως η κριτική σκέψη, η έκφραση συναισθημάτων και η αυτογνωσία.

Χώρος: Αίθουσα της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Καλαμάτας

Χρονικός προσδιορισμός:

Το εργαστήριο υλοποιείται 11 Ιουλίου 2024, σε παιδιά που έχουν μάθει να εργάζονται σε ολιγομελείς ομάδες και στην ολομέλεια. Έχει αναπτυχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό, η αυτενέργεια των παιδιών και η καλλιέργεια συνεργασίας με τη δημιουργία ομαδικού συνεργατικού πνεύματος και παρατηρείται διάχυση κλίματος ασφάλειας και αποδοχής (Πεντέρη, Χλαπάνα, Μέλλιου, Φιλιππίδη & Μαρινάτου 2021).

Αριθμός παιδιών: 18 παιδιά από 4 έως 7 ετών

Μαθησιακή περιοχή: Παιδί & Επικοινωνία: Γλώσσα, Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών

Εμπλεκόμενες μαθησιακές περιοχές: Παιδί, Σώμα, Δημιουργία, Έκφραση – Τέχνες

Σκοπός και στόχοι:

Το προτεινόμενο εργαστήριο με τίτλο «Ένας κόσμος στα πόδια μου» σκοπό έχει να βοηθήσει τα παιδιά να καλλιεργήσουν την αγάπη για το διάβασμα και να αναπτύξουν μια διαρκή σχέση με τα βιβλία, κάτι που μπορεί να έχει θετική επίδραση στην ακαδημαϊκή τους πορεία και στη συνολική πνευματική τους ανάπτυξη.

Παράλληλα, οι εκπαιδευτικές δράσεις προάγουν την κοινωνική ένταξη, καθώς προσφέρουν σε παιδιά από διάφορα κοινωνικά υπόβαθρα την ευκαιρία να συμμετέχουν σε πολιτιστικές δραστηριότητες χωρίς οικονομικούς ή άλλους περιορισμούς.

Ο στόχος αυτών των δράσεων είναι η δημιουργία ενός υποστηρικτικού περιβάλλοντος, όπου τα παιδιά μπορούν να εξερευνήσουν τον κόσμο της παιδικής λογοτεχνίας με τρόπους που ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντά τους. Επιπλέον, επιδιώκεται η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των βιβλιοθηκών και της τοπικής κοινότητας, καθιστώντας τη βιβλιοθήκη έναν ζωντανό χώρο μάθησης και δημιουργίας.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ

Φυσικό Περιβάλλον:

Η εκπαιδευτική παρέμβαση του εργαστηρίου υλοποιείται στο πλαίσιο της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Καλαμάτας και ο εσωτερικός χώρος διαμορφώνεται με τη βοήθεια του προσωπικού, ώστε να αξιοποιηθούν τα κέντρα μάθησης όπως είναι η βιβλιοθήκη, ο υπολογιστής, ο χώρος συζήτησης, το κέντρο παρατήρησης και ανακάλυψης για τον πειραματισμό και τη διερευνητική μάθηση. Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην αλληλεπίδραση και συνεργασία των παιδιών σε μικρές και μεγαλύτερες ομάδες κατά τις επιμέρους δραστηριότητες του εργαστηρίου (Πεντέρη, Χλαπάνα κ.α. 2021), ενώ μέσω του κέντρου παρατήρησης και ανακάλυψης διευκολύνει και την εμπλοκή των γονέων στη μαθησιακή διαδικασία.

Ψηφιακό Περιβάλλον:

Για τις ανάγκες του εργαστηρίου αξιοποιείται ο υπολογιστής της βιβλιοθήκης, το προγραμματισμένο ρομπότ δαπέδου Beebot και το κινητό τηλέφωνο για λήψη φωτογραφιών.

Τέλος, μέσω της ιστοσελίδας της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Καλαμάτας και της σελίδας στο μέσο κοινωνικής δικτύωσης διευκολύνεται και η περαιτέρω διάχυση στην κοινότητα.

Εκπαιδευτικό Υλικό:

Εκπαιδευτικά βίντεο, έγχρωμες εκτυπωμένες εικόνες από βιβλία της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Καλαμάτας (<https://kalamata.publiclibrary.gr/>), παιδικά τραγούδια από τη μουσική του Ν. Κυπουργού (Εδώ Λιλιπούπολη), ήχος μυρμηγκιών - μέλισσας, απλά εικαστικά υλικά (ενδεικτικά μαρκαδόροι, χρώμα ζαχαροπλαστικής, τζελ, κόλλες,), κόλλες χαρτί και χαρτόνια που θα αξιοποιηθούν για τις κατασκευές των παιδιών (sensory bags).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Μαθησιακά πλαίσια:

Η διδακτική μεθοδολογία του εργαστηρίου βασίζεται στην ομαδοσυνεργατική εργασία μέσα από μια διαδικασία καθοδηγούμενης διερεύνησης και παιγνιδιών βιωματικών δραστηριοτήτων, καθώς κρίνεται κατάλληλη για τις μικρές ηλικιακές ομάδες μαθητών δίνοντας παράλληλα έμφαση και στη διαφοροποιημένη διδασκαλία. Προσφέρει πεδίο άσκησης για την κοινωνικοποίησή τους, καθώς μαθαίνουν να υποστηρίζουν με επιχειρήματα τις απόψεις τους, να αναθεωρούν τις απόψεις τους, να αναπτύσσουν κριτική σκέψη και διαλεγόμενοι να επιλύουν διαφωνίες (Κανάκης, 2007 όπως αναφ. Τζήλου, Καϊλάρη, Νινιού & Ταμπουλίδης, 2021 & Πεντέρη, Χλαπάνα κ.ά. 2021).

Στις επιμέρους φάσεις του εργαστηρίου αξιοποιούνται διδακτικές τεχνικές και εκπαιδευτικά εργαλεία που εξυπηρετούν επιτυχώς τη μαθησιακή διαδικασία ελκύνοντας το ενδιαφέρον των παιδιών μέσα από τη συνεχή εναλλαγή τους, διότι η μικρή ηλικία τους είναι ανασταλτικός παράγοντας για την αδιάκοπη προσήλωση και την απρόσκοπτη αφοσίωση (Ματσαγγούρας, 2004 & Πεντέρη, Χλαπάνα κ.α. 2021).

Η αξιοποίηση των νέων ψηφιακών τεχνολογιών και η ενσωμάτωσή τους στην παιδαγωγική διαδικασία δημιουργεί ένα ελκυστικό μαθησιακό περιβάλλον, ενισχύοντας τη μαθησιακή εμπειρία, κινητοποιώντας τη φαντασία των παιδιών και δημιουργώντας κίνητρα για συμμετοχή, αλληλεπίδραση και δράση (Τζήλου, κ.α. 2021).

Ρόλος του Εκπαιδευτικού-Εμπυχωτή:

Οι εκπαιδευτικοί δημιουργούν στην αίθουσα της βιβλιοθήκης ένα κλίμα, με το οποίο προωθούν την ανάπτυξη της επικοινωνίας και των σχέσεων των παιδιών τόσο μεταξύ τους, όσο και με τις ίδιες. Έχουν τη δυνατότητα χρήσης ποικίλων στρατηγικών διδασκαλίας, προωθούν τη δημιουργική μάθηση και την ενεργό συμμετοχή, γίνονται καθοδηγήτριες στη μελέτη των παιδιών και ανατροφοδότης των δραστηριοτήτων τους.

Με τον υποστηρικτικό και ενθαρρυντικό τους ρόλο κινητοποιούν τα παιδιά να επιμένουν στην αναζήτηση της γνώσης, να στοχεύουν στη μάθηση και να αναπτύσσουν τις απαιτούμενες δεξιότητες, καλλιεργώντας το αίσθημα της υπευθυνότητας και της αυτονομίας με την ανάληψη πρωτοβουλιών που οδηγεί στην ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό και απαραίτητο να δημιουργούν ένα φιλικό, ελκυστικό και άνετο μαθησιακό περιβάλλον πλούσιο σε ερεθίσματα, οργανώνοντας ενδιαφέρουσες μαθησιακές εμπειρίες μέσα σε πνεύμα συνεργασίας, ενθάρρυνσης, αποδοχής, εμπιστοσύνης και καταμερισμού της εργασίας και των ρόλων. Εξασφαλίζουν η προσέγγιση της γνώσης να προέρχεται μέσα από το παιχνίδι, τη διερεύνηση, τη συζήτηση, την ανταλλαγή απόψεων, την αξιοποίηση πηγών πληροφόρησης αλλά και τη δημιουργία (Ματσαγγούρας, 2004 · Τζήλου, 2018 & Πεντέρη, Χλαπάνα κ.α. 2021).

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Παρατήρηση:

Πολύτιμη πηγή πληροφοριών και δεδομένων αποτελεί η παρατήρηση, όπου «καταγράφονται» οι αντιδράσεις, τα λεγόμενα και ο τρόπος που εργάζονται οι μαθητές σε κάθε φάση της διδακτικής παρέμβασης, παρέχοντας επιπλέον στοιχεία.

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Α' Φάση

Αρχικά, τα παιδιά παρακολουθούν ένα βίντεο (<https://www.youtube.com/watch?v=ifEpE6lGIWg>) για τα μυρμήγκια όσο περίμεναν την άφιξη των υπόλοιπων παιδιών στη βιβλιοθήκη, ώστε να ξεκινήσει η δράση. Έτσι, προκαλείται διάλογος και τα παιδιά αναφέρουν τις δικές τους εμπειρίες από παρόμοιες επισκέψεις σε βιβλιοθήκες και βιβλία ζώων που έχουν διαβάσει. Με αυτόν τον τρόπο, πραγματοποιείται ενεργοποίηση των προγενέστερων γνώσεων των παιδιών.

Εικόνα 1: «Εκπαιδευτικό βίντεο»

Μετά την προβολή, γνωρίστηκαν με τον χώρο της βιβλιοθήκης, τους κανόνες της και τη δομή της βιβλιοθήκης, παρατηρώντας τη σημασία των κωδικών στα ράφια και τη μοναδική ταυτότητα κάθε βιβλίου.

Εικόνα 2: «Γνωριμία με το χώρο»

Β' Φάση

Στο πλαίσιο του εργαστηρίου, η εμπυχωτρία εισάγει ένα διασκεδαστικό παιχνίδι γνωριμίας, το οποίο ξεκινά με ένα μαγικό παλαμάκι! Βγάζει από την τσέπη της ένα φανταστικό παλαμάκι, το οποίο φαίνεται να είναι γεμάτο ζωντάνια και γαργαλάει τα χέρια της από ενθουσιασμό. Το παλαμάκι αυτό δεν βλέπει την ώρα να γνωρίσει όλα τα παιδιά στον χώρο.

Η εμπυχωτρία, με ένα χαμόγελο, χτυπά μία φορά τα χέρια της και συστήνεται: "Με λένε [όνομα]!" Στη συνέχεια, δίνει το παλαμάκι στο πρώτο παιδί. Το παιδί τότε κάνει το ίδιο - χτυπάει μία φορά τα χέρια του, λέει το όνομά του, και περνάει το παλαμάκι στο επόμενο παιδί. Το παλαμάκι ταξιδεύει από χέρι σε χέρι, μέχρι που όλα τα παιδιά έχουν παρουσιάσει τον εαυτό τους.

Το παιχνίδι ολοκληρώνεται μόλις το παλαμάκι έχει κάνει τον κύκλο του και έχει γνωρίσει όλα τα παιδιά, δημιουργώντας μια ευχάριστη και φιλική ατμόσφαιρα στην ομάδα!

Εικόνα 3: «Παιχνίδι γνωριμίας»

Έπειτα, ο βοηθός (Beebot) έφερε τις αποστολές. Τα παιδιά κλήθηκαν να βρουν τα κομμάτια ενός παζλ μέσα στη βιβλιοθήκη. Κάθε κομμάτι περιείχε μία αποστολή που έπρεπε να ολοκληρωθεί, για να βρεθεί το επόμενο κομμάτι.

Εικόνα 4: «Αποστολές Beebot»

Μόλις ολοκληρώθηκε το παζλ, αποκαλύφθηκε μία συναρπαστική εικόνα: το εξώφυλλο ενός βιβλίου, που αποτέλεσε το κλειδί για την επόμενη δραστηριότητα. Τα παιδιά τώρα έπρεπε να ανακαλύψουν πού είναι κρυμμένο αυτό το βιβλίο στη βιβλιοθήκη, παίζοντας ένα διασκεδαστικό παιχνίδι κρυμμένου θησαυρού.

Εικόνα 5: «Εξώφυλλο βιβλίου»

Με οδηγό την εικόνα από το παζλ, τα παιδιά ξεκινούν την αναζήτηση, ερευνώντας διάφορες γωνιές και ράφια της βιβλιοθήκης. Ο χώρος είναι γεμάτος από κρυψώνες και η ατμόσφαιρα γεμίζει με ενθουσιασμό και περιέργεια. Καθώς ψάχνουν, τα παιδιά συνεργάζονται, ανταλλάσσουν ιδέες και υποδείξεις, ακολουθώντας τα ίχνη που θα τα οδηγήσουν στον πολύτιμο θησαυρό.

Εικόνα 6: «Αναζήτηση βιβλίου»

Τελικά, ένα από τα παιδιά ανακαλύπτει το κρυμμένο βιβλίο, φέρνοντας χαρά και ενθουσιασμό στην ομάδα. Το βιβλίο αυτό, που αποκαλύφθηκε μέσα από το παζλ, διαβάζεται στη συνέχεια, ολοκληρώνοντας την εμπειρία με μια όμορφη ιστορία που όλοι ανυπομονούσαν να ακούσουν.

Εικόνα 7: «Βιβλίο»

Αφού βρήκαν το κρυμμένο βιβλίο, τα παιδιά συγκεντρώθηκαν ,για να ακούσουν την ιστορία που έκρυβε μέσα του. Η αφήγηση μιλούσε για ένα πρόβλημα που αντιμετώπιζαν τα μυρμήγκια: είχαν κολλήσει σε μια γλυκιά σταγόνα μέλι και δεν μπορούσαν να ξεφύγουν. Οι εμπυχωτρίες, με στόχο να εμπλέξουν τα παιδιά στη λύση του προβλήματος, άρχισαν να τα ρωτούν για τα ζώα που ζουν στο

έδαφος. Τα παιδιά ανέφεραν ό,τι γνώριζαν για τα διάφορα πλάσματα που ζουν κοντά στο χώμα και συζητήσαν πώς αυτά τα ζώα θα μπορούσαν να βοηθήσουν τα μυρμηγκία να απελευθερωθούν.

Η συζήτηση εξελίχθηκε σε ένα συναρπαστικό παιχνίδι μνήμης (memory). Τα παιδιά κλήθηκαν να εντοπίσουν εικόνες ζώων στο μεγάλο βιβλίο που υπήρχε στον χώρο και να συγκεντρώσουν πληροφορίες για αυτά. Καθώς έβρισκαν το κάθε ζώο, μάθαιναν ενδιαφέροντα στοιχεία για τον τρόπο ζωής του και τον ρόλο του στο οικοσύστημα του εδάφους.

Εικόνα 8: «Παιχνίδι μνήμης»

Ως επιβράβευση για την επιτυχημένη συμμετοχή τους, κάθε παιδί έπαιρνε μια κονκάρδα που απεικόνιζε το ζώο που είχε εντοπίσει, μαζί με σχετικές πληροφορίες για αυτό. Οι κονκάρδες έγιναν σύμβολα των νέων γνώσεων που απέκτησαν και θύμιζαν στα παιδιά τη συμβολή τους στην επίλυση του προβλήματος των μυρμηγκιών.

Εικόνα 9: «Κονκάρδες»

Μετά το παιχνίδι, ο χώρος γέμισε με τις μελωδίες του Νίκου Κυπουργού, δημιουργώντας μια χαλαρή και εμπνευσμένη ατμόσφαιρα. Τα παιδιά, επηρεασμένα από τη μουσική, πήραν στα χέρια τους χρωματιστά μολύβια και μαρκαδόρους και άρχισαν να ζωγραφίζουν τα ζώα του εδάφους που

είχαν γνωρίσει προηγουμένως. Με φαντασία και δημιουργικότητα, απεικόνισαν σκουλήκια, σκαθάρια, μυρμήγκια και άλλα πλάσματα, γεμίζοντας τις σελίδες τους με ζωντανά χρώματα και μοναδικές λεπτομέρειες. Κάθε σχέδιο αντανακλούσε την προσωπική οπτική και το ταλέντο του κάθε παιδιού, ενώ η μουσική συνέχιζε να τα συνοδεύει και να τα εμπνέει.

Εικόνα 10: « Ζωγραφική»

Μόλις ολοκλήρωσαν τις ζωγραφιές τους, οι οποίες προορίζονταν να γίνουν sensory bags, τα παιδιά είδαν τις δημιουργίες τους να μετατρέπονται σε εκπαιδευτικά σακουλάκια αφής. Αυτές οι ειδικά σχεδιασμένες σακούλες περιείχαν υλικά και αντικείμενα που αντιπροσώπευαν τα ζώα του εδάφους που είχαν απεικονίσει, δίνοντας στα παιδιά την ευκαιρία να τα εξερευνήσουν όχι μόνο οπτικά, αλλά και μέσω της αίσθησης της αφής.

Εικόνα 11: «sensory bags»

Με τις sensory bags στα χέρια, τα παιδιά κατευθύνθηκαν προς τα ράφια της βιβλιοθήκης, όπου τα περίμενε μια πλούσια συλλογή βιβλίων σχετικά με τη φύση και τον κόσμο των ζώων. Εκεί, ξεφύλλισαν

διάφορα βιβλία, επιλέγοντας αυτά που τα ενδιέφεραν περισσότερο, για να συνεχίσουν την εξερεύνησή τους στο σπίτι.

Εικόνα 12: «Δανεισμός βιβλίου»

Γ' Φάση

Ολοκληρώνοντας τις δράσεις, τα παιδιά που δεν ήταν ήδη μέλη της βιβλιοθήκης είχαν την ευκαιρία να εγγραφούν και να αποκτήσουν τη δική τους κάρτα μέλους. Όση ώρα περίμεναν την έκδοση της κάρτας τους, συμμετείχαν σε διασκεδαστικές και εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Με τη βοήθεια των γονέων τους, τα παιδιά δημιούργησαν το δικό τους μυρμήγκι χρησιμοποιώντας υλικά της φύσης, όπως φύλλα, κλαδάκια και μικρές πέτρες. Η δραστηριότητα αυτή ενθάρρυνε τη συνεργασία μεταξύ παιδιών και γονέων, προσφέροντας μια ευκαιρία για δημιουργική έκφραση και ενίσχυση της σχέσης τους.

Εικόνα 13: «Κέντρο παρατήρησης»

Παράλληλα, τα παιδιά μπορούσαν να ανακαλύψουν κρυμμένα ζώα στο χώμα στο ειδικά διαμορφωμένο κέντρο παρατήρησης που υπήρχε στο χώρο της βιβλιοθήκης. Χρησιμοποιώντας χώμα, εικόνες ζώων που ήταν κρυμμένες κάτω από το χώμα και πινέλα, τα παιδιά ερευνούσαν προσεκτικά

και αποκάλυπταν τα ζώα αυτά, όπως οι αρχαιολόγοι αποκαλύπτουν ευρήματα. Οι γονείς παρακολούθησαν τα παιδιά να ανακαλύπτουν καινούργια πράγματα, δίνοντας αφορμές για συζήτηση και εμπάθυση στα όσα είχαν μάθει.

Εικόνα 14: «Υλικά της φύσης»

Αυτή η δράση δεν ήταν μόνο διασκεδαστική, αλλά και ένας τρόπος να εμπλακούν οι γονείς στην εκπαιδευτική εμπειρία των παιδιών τους, δημιουργώντας ευκαιρίες για διάλογο και συνέχιση της μάθησης στο σπίτι. Η απόκτηση της κάρτας μέλους της βιβλιοθήκης έγινε έτσι η αρχή ενός νέου ταξιδιού γνώσης και εξερεύνησης για όλη την οικογένεια.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα αποτελέσματα, που προέκυψαν από την αξιολόγηση των δράσεων μέσω της παρατήρησης του εργαστηρίου με τίτλο «Ένας κόσμος στα πόδια μου» τόσο από τους μαθητές όσο και από τους εκπαιδευτικούς, είναι ιδιαίτερα αισιόδοξα και ενθαρρυντικά. Στο οικείο περιβάλλον της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Καλαμάτας, τα παιδιά ήταν ελεύθερα να καλλιεργήσουν και ν' αναπτύξουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους, συμμετέχοντας ενεργά σε όλες τις φάσεις των εκπαιδευτικών δράσεων του εργαστηρίου. Επισημαίνεται ως εκ τούτου πως οι δραστηριότητες σχεδιάστηκαν από τις εκπαιδευτικούς με συμβατικά και ψηφιακά μέσα διδασκαλίας, τα οποία κρίθηκαν ως τα πλέον κατάλληλα, για να επικοινωνήσουν, να δημιουργήσουν και να συνεργαστούν παιδιά και εκπαιδευτικοί. Συγκεκριμένα, διευκόλυναν την ανταλλαγή ιδεών, εμπειριών, συναισθημάτων, γνώσεων και νέων ευφάνταστων, συνεργατικών και πρωτότυπων δημιουργιών.

Τονίζεται ιδιαίτερως ο ρόλος των εκπαιδευτικών ως εμπυχωτών και συντονιστών των μαθησιακών δραστηριοτήτων. Βασική προτεραιότητα των εκπαιδευτικών είναι η δημιουργία, η ρύθμιση και η εξασφάλιση εκείνου του κοινωνικού περιβάλλοντος, ώστε να μπορούν να διαπαιδαγωγήσουν αποτελεσματικά και ταυτοχρόνως ευχάριστα τα παιδιά. Για τον λόγο αυτό, μετά από ενδελεχή έρευνα, επέλεξαν τα κατάλληλα, σύμφωνα με τις δυνατότητες των παιδιών και του προσφερόμενου

χρόνου και περιβάλλοντος, ψηφιακά εργαλεία και μη. Ως προς τον καταμερισμό του χρόνου των δράσεων, οι εκπαιδευτικοί προσαρμόζονταν ανάλογα με τον μαθησιακό ρυθμό των παιδιών και φρόντιζαν με υπομονή και θετική διάθεση να παρέχουν χωρίς ψυχολογική πίεση και τον απαιτούμενο χρόνο αλλά και ατμόσφαιρα χαράς και δημιουργίας για τη διεκπεραίωση και την περάτωση των δραστηριοτήτων.

Το αποτέλεσμα ήταν η οργάνωση αυτή να αποδώσει και να ολοκληρώσουν τελικά με επιτυχία τις αποστολές φιλιανγνωσίας, κατασκευές, παιχνίδια μνήμης και sensory bags που τα παιδιά δημιουργούσαν από κοινού στο πλαίσιο της αίθουσας της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Καλαμάτας.

Εξεχόντως, πρέπει να ληφθεί υπόψη η αξιολόγηση που πραγματοποιήθηκε, μέσω της παρατήρησης όπως προαναφέρθηκε, στο τέλος του εργαστηρίου τόσο από τα παιδιά όσο και από τις εκπαιδευτικούς, η οποία αποτελεί το καλύτερο εχέγγυο για τη συνέχιση τέτοιων δράσεων.

Εν κατακλείδι, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας προωθώντας μια τέτοια καινοτόμο δράση ουσιαστικά απέδειξε αφενός ότι είναι πράγματι ένας χώρος προαγωγής της κριτικής σκέψης, της φιλιανγνωσίας, καλλιέργειας της δημιουργικότητας, ανάπτυξης της υπευθυνότητας και αφετέρου διαμόρφωσης νέων πολιτιστικών νομών πλέον ανοιχτών στην εξέλιξη και στην καινοτομία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βασιλείου, Μ. (2020). *Πολιτιστική παιδεία και βιβλιοθήκες: Η περίπτωση της φυλλιανγνωσίας*. Θεσσαλονίκη: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις.
- Γιαννικοπούλου, Α. (1998). *Από την προανάνγωση στην ανάγνωση, Οδηγός για γονείς και εκπαιδευτικούς*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Καλαμάτας: <https://kalamata.publiclibrary.gr/>
- Μαραγκουδάκη, Ε. (1994). *Σχολικός χρόνος, ελεύθερος χρόνος και φιλιανγνωσία. Φιλιανγνωσία και Παιδική Λογοτεχνία*, (σσ. 31-45). Αθήνα: Δελφίνι.
- Ματσαγγούρας, Η. (2004). *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση. Για το καθημερινό μάθημα και τα προγράμματα του ολοήμερου σχολείου, τα περιβαλλοντικά, τα πολιτιστικά και τα ευρωπαϊκής συνεργασίας*. Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.
- Πεντέρη, Ε., Χλαπάνα, Ε., Μέλλιου, Κ., Φιλιππίδη, Α., & Μαρινάτου, Θ. (2021). *Οδηγός νηπιαγωγού - Υποστηρικτικό υλικό. Πυξίδα: Θεωρητικό και μεθοδολογικό πλαίσιο-Διδακτικοί σχεδιασμοί*. Στο πλαίσιο της Πράξης «Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» του ΙΕΠ με MIS 5035542.
- Πεντέρη, Ε., Χλαπάνα, Ε., Μέλλιου, Κ., Φιλιππίδη, Α., & Μαρινάτου, Θ. (2021). *Πρόγραμμα σπουδών για την προσχολική εκπαίδευση*. Στο πλαίσιο της Πράξης «Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» του ΙΕΠ με MIS 5035542. Ανακτήθηκε 20 Δεκεμβρίου, 2022 από https://ean.auth.gr/wp-content/uploads/2021/11/programma_spoudwn_2021.pdf
- Smith, J. (2021). *The Role of Libraries in Promoting Free Reading*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Smith, L., & Elkins, T. (2020). *Engaging Young Readers: The Role of Volunteers in Promoting a Love for Reading*. *Journal of Youth Services in Libraries*, 33(1), 15-23.
- Τζήλου, Γ., Καϊλάρη, Φ., Νινιού, Σ. & Ταμπουλίδης, Κ. (2021). *Η παιδαγωγική αξιοποίηση του παραμυθιού Γλαύκος και Ίρις*. Στο Α. Λούβρης και Ν. Τζιμόπουλος (Επιμ.), *7ο Πανελλήνιο Συνέδριο eTwinning «Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στα συνεργατικά σχολικά προγράμματα στην*

Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση», 19-21 Νοεμβρίου 2021. Διαδικτυακά. Ανακτήθηκε 15 Δεκεμβρίου, 2022 από https://www.etwinning.gr/images/conf2021/Praktika_7Syn.pdf

Τζήλου, Γ. (2018). Συνεργατική Σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην Α/θμια Εκπαίδευση μέσα από μια έρευνα-δράση με θέμα «Η διδακτική των μαθηματικών μέσω της Τέχνης με τη χρήση των νέων ψηφιακών τεχνολογιών». Διπλωματική εργασία. Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα

Healy, M. (2019). *Browsing in the Digital Age: A New Paradigm for Reading*. New York: Springer.